

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра русского языка**

МАТЕША Дарья Сергеевна

**ПРИЧАСТНЫЕ ФОРМЫ В СТАРОРУССКОЙ
И СТАРОБЕЛОРУССКОЙ ПУБЛИЦИСТИКЕ XVI ВЕКА:
СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКИЙ, ТЕКСТООБРАЗУЮЩИЙ
И СТИЛИСТИЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ**

Аннотация к магистерской диссертации
специальность 1-21 80 11 «Языкознание»

Научный руководитель:
Зуева Ольга Владимировна,
кандидат филологических наук,
доцент

Минск, 2024

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Матеша Дарья Сергеевна

**Причастные формы в старорусской и
старобелорусской публицистике XVI века:**

структурно-семантический, текстообразующий и стилистический аспекты

Структура магистерской диссертации: магистерская диссертация состоит из введения, четырех глав, заключения, списка использованной литературы (60 источников), списка публикаций магистранта (8 единиц) и приложения (45 страниц). Общий объем магистерской диссертации – 73 страницы.

Ключевые слова: ПРИЧАСТНЫЕ ФОРМЫ, СТАРОРУССКИЙ ЯЗЫК, СТАРОБЕЛОРУССКИЙ ЯЗЫК, ЦЕРКОВНОСЛАВЯНСКИЙ ЯЗЫК, XVI ВЕК, ПУБЛИЦИСТИКА, ПОЛЕМИЧЕСКИЙ ТЕКСТ, ИЕРАРХИЗАЦИЯ ИНФОРМАЦИИ, ГРАММАТИЧЕСКАЯ СЕМАНТИКА.

Цель магистерской диссертации – определить состав, генетические и структурно-семантические характеристики причастных форм в памятниках старорусской и старобелорусской церковной публицистики XVI века в сравнительно-сопоставительном аспекте и установить роль причастных форм в организации полемических текстов.

Задачи исследования:

1. Определить состав причастных форм в сопоставляемых текстах, провести анализ данных форм (происхождение; органичность для того типа письменного языка, который представлен в тексте).
2. Выявить и охарактеризовать структурно-семантические особенности стилистически маркированных форм причастий в сопоставляемых текстах.
3. Определить роль причастных форм в построении старорусских и старобелорусских полемических текстов.
4. Установить общее и различное в составе и функционировании причастных форм в старорусской и старобелорусской публицистике.

Объект исследования – причастные формы в памятниках старорусской и старобелорусской церковной публицистики XVI века.

Предмет исследования – их структурно-семантические и стилистические особенности, текстообразующая роль.

Научная новизна исследования заключается в том, что впервые проведено сопоставительное описание причастных форм в старорусских и старобелорусских публицистических памятниках XVI века, установлены структурно-семантические и стилистические особенности причастий, выявлен их текстообразующий потенциал.

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА РАБОТЫ

Мацеша Дар'я Сяргееўна Дзеепрыметнікавыя формы ў старарускай і старабеларускай публіцыстыцы XVI стагоддзя: структурна-семантычны, тэкстаўтваральны і стылістычны аспекты

Структура магістарскай дысертацыі: магістарская дысертацыя складаецца з уводзінаў, чатырох глаў, заключэння, спіса выкарыстанай літаратуры (60 крыніц), спіса публікацый магістранта (8 адзінак) і дадатку (45 старонак). Агульны аб'ём магістарскай дысертацыі – 73 старонкі.

Ключавыя словы: ДЗЕЕПРЫМЕТНІКАВЫЯ ФОРМЫ, СТАРАРУСКАЯ МОВА, СТАРАБЕЛАРУСКАЯ МОВА, ЦАРКОЎНАСЛАВЯНСКАЯ МОВА, XVI СТАГОДДЗЕ, ПУБЛІЦЫСТЫКА, ПАЛЕМІЧНЫ ТЭКСТ, ІЕРАРХІЗАЦЫЯ ІНФАРМАЦЫІ, ГРАМАТЫЧНАЯ СЕМАНТЫКА.

Мэта магістарскай дысертацыі – вызначыць склад, генетычныя і структурна-семантычныя характарыстыкі дзеепрыметнікавых форм у помніках старарускай і старабеларускай царкоўнай публіцыстыкі XVI стагоддзя ў параўнальна-супастаўляльным аспекце і ўстанавіць ролю дзеепрыметнікавых форм у арганізацыі палемічных тэкстаў.

Задачы даследавання:

1. Вызначыць склад дзеепрыметнікавых форм у тэкстах супастаўлення, правесці аналіз дадзеных форм (паходжанне; арганічнасць для таго тыпу пісьмовай мовы, якая прадстаўлена ў тэксце).
2. Выявіць і ахарактарызаваць структурна-семантычныя асаблівасці стылістычна маркіраваных форм дзеепрыметнікаў у тэкстах супастаўлення.
3. Вызначыць ролю дзеепрыметнікавых форм у пабудове старарускіх і старабеларускіх публіцыстычных тэкстаў.
4. Устанавіць агульнае і адрознае ў складзе і функцыянаванні дзеепрыметнікавых форм у старарускай і старабеларускай публіцыстыцы.

Аб'ект даследавання – дзеепрыметнікавыя формы ў помніках старарускай і старабеларускай царкоўнай публіцыстыкі XVI стагоддзя.

Прадмет даследавання – іх структурна-семантычныя і стылістычныя асаблівасці, тэкстаўтваральная роля.

Навуковая навізна даследавання заключаецца ў тым, што ўпершыню праведзена супастаўляльнае апісанне дзеепрыметнікавых форм у старарускіх і старабеларускіх публіцыстычных творах XVI стагоддзя, устаноўлены структурна-семантычныя і стылістычныя асаблівасці дзеепрыметнікаў, вызначаны іх тэкстаўтваральны патэнцыял.

GENERAL OVERVIEW OF THE WORK

Matsesha Darya

Participle forms in old Russian and old Belarussian publicist works of the 16th century: structural, semantic, text-forming and stylistic aspects

The structure of the master's thesis: the master's thesis consists of an introduction, four sections, conclusion, the list of references (60 positions), the list of publications of master's student (8 items), and the supplement (45 pages). The total work volume is 73 pages.

Key words: PARTICIPLE FORMS, OLD BELARUSSIAN LANGUAGE, CHURCH SLAVONIC LANGUAGE, WRITTEN LITERARY LANGUAGE, OLD RUSSIAN LANGUAGE, 16TH CENTURY, PUBLICIST WORKS, POLEMICAL TEXT, HIERARCHIZATION OF THE INFORMATION, GRAMMATICAL SEMANTICS.

The purpose of the master's thesis is to determine the composition, genetic, structural and semantic features of participle forms in old Russian and old Belarussian church publicist works of the 16th century from comparative perspective and determine the role of participle forms in the organization of polemical texts.

The tasks of the master's thesis:

1. To determine the composition of participle forms in comparable texts, to give an analytical description of these forms (origin, familiarity to the type of language, which is represented in the text).
2. To identify and characterize structural, semantic and features of stylistically marked participle forms in comparable texts.
3. To define the role of participle forms in the organization of polemical texts.
4. To ascertain the similarities and differences in composition and functioning of participle forms in old Russian and old Belarussian church publicist works of the 16th century.

The object of the research: participle forms in old Russian and old Belarussian church publicist works of the 16th century.

The subject of the research: their structural, semantic and stylistic features, their text-forming role.

The scientific novelty of the study lies in the fact that participle forms in old Russian and old Belarussian publicist works were described from comparative perspective for the first time, the structural, semantic and stylistic features of the participles were defined, their text-forming potential was revealed.